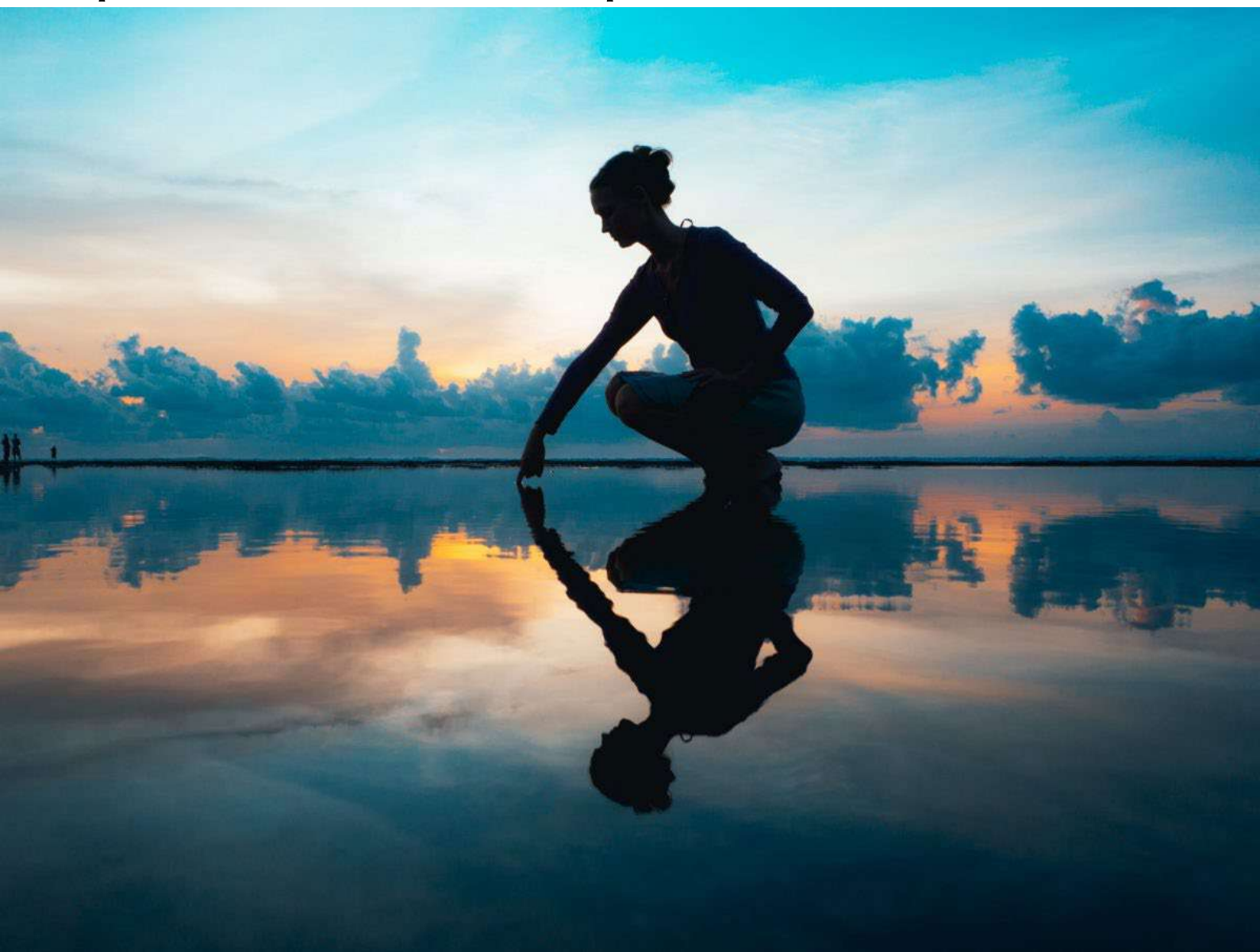

Noua Acropolă

o privire filosofică asupra lumii

Oglinda interioară | Hypatia
Phoenix
Pe urmele lui Enea | Arta egipteană

Ceea ce auzi este o opinie, nu adevărul. Ceea ce vezi este o perspectivă, nu realitatea. — Marcus Aurelius

Cuprins

3	Editorial
4	Oglinda interioară
6	Pe urmele lui Enea
12	Hypatia
16	Artă și simboluri
16	Reflecții despre arta egipteană
19	Phoenix, strălucitoarea pasăre a nemuririi
20	Zilele Filosofiei
21	Ankor Discipolul
22	Voluntariatul
24	Sustenabilitatea
26	Gânduri alese

Editor: Noua Acropolă România
Director: Ivo Ivanovici
Redacția: Sonia Ivanovici, Corina Munteanu
Distribuția și relații cu publicul: Mihaela Brătuianu
Tehno-redactare și grafica: Florin Ganea
Adresa de contact: na-bucuresti@noua-acropola.ro

Editorial

Ivo Ivanovici

A trecut un an de la declanșarea pandemiei care ne-a schimbat viața, neașteptat și într-o oarecare măsură pentru mult timp. Iar una din problemele acute cu care se confruntă milioane de oameni este singurătatea.

Suntem ființe umane și avem nevoie să înțelegem, să aflăm cauza, caracteristicile și finalitatea a tot ceea ce ni se întâmplă. Întâlnirea cu noul și necunoscutul fac parte din logica vieții și ne invită să căutăm explicații chiar și dacă, pe măsură ce timpul trece, acestea vor fi înlocuite cu alte forme superioare ale cunoașterii.

Unde își are originea acel sentiment de unicitate și de singularitate a persoanei care constată: sunt eu și este lumea din jurul meu. Într-un fel sunt singur, diferit de toți ceilalți. Dar, ce înseamnă a fi singur? Este aceasta o întrebare veritabilă, serioasă sau doar o himeră ivită la nivelul psihicului, o simplă fantezie? Este cert, singurătatea constituie pentru o persoană prudentă una dintre marile teme de gândire.

Așadar, orice om este, dintr-un punct de vedere o ființă umană distinctă, diferită în comparație cu toate celelalte, identică numai cu sine însăși. Fiecare are propria sa lume, în parte vizibilă și în parte invizibilă: familia, profesia, locul în societate, condiția economică, situația locativă etc., pe de o parte și, pe de alta, amintirile, motivațiile, sentimentele, gândurile, intuițiile etc. Firește, nu putem împărtși cu nimeni chiar totul. Un singur camarad ne însoțește întotdeauna și nu ne va părăsi niciodată: este eu-l conștiință al fiecăruia dintre noi. Pentru o persoană este, însă, foarte important să învețe să poarte dialogul interior, să perfecționeze arta introspecției și să folosească potențialul descoperit prin auto-cunoaștere. Fiindcă suntem liberi și raționali avem oportunitatea de a ne întreba: cine suntem, de unde venim, încotro ne îndreptăm? Ce visuri și idealuri avem?

Nu vrem să fim anonimi, niște replici pasive și inconștiente modelate de instincte sau de convențiile epocii. Ne ajută personalitatea sau, în parte, trebuie s-o desăvârșim pentru a ne ridica la nivelul propriilor așteptări? Ce trebuie să facem pentru a fi autentici, mai buni, mai dreپți, mai puternici, mai creativi, mai utili, mai fericiți? În acest mod și cu multă stăruință putem ajunge, pas cu pas, la cunoașterea de sine și, implicit, la un grad mai mare de siguranță și stabilitate personală. În fine, dacă spiritul înseamnă ceva infinit, mai presus de toate îngrădirile și este, totodată, o potență absolută, deducem că ne afirmăm spiritualitatea ori de câte ori ne schimbăm într-un sens pozitiv, când descoperim ceva nou sau dezvoltăm o nouă capacitate de acțiune și depășim astfel limitările aparente.

Dar, a fi singur, nu înseamnă a fi solitar. Solitudinea este o stare de (auto-)izolare, rezultată din incapacitatea stabilirii relațiilor și de asumare a unui loc în lume și în societate. Cei solitari nu sunt fericiți, căci este firesc să trăim în compania altor oameni și să ne afirmăm ca o parte a societății care îi include și pe ceilalți, fiecare unic și diferit în felul său. Merită să recunoaștem extraordinara diferențiere a formelor de viață și, în cazul de față, a lumii umane, precum și faptul că fiecare are un trecut, un prezent și un viitor, propriile sale aspirații. Suntem singuri, dar nu și solitari. Este loc pentru toți. Se cuvine să asociem realizările lăuntrice cu asumarea unui rol important în lume. Recunoașterea propriei identități trebuie să fie confirmată în ambele planuri ale realității: la nivelul subiectiv al întâlnirii cu sine însuși și la nivelul obiectiv al conviețuirii. Iar prin armonizarea acestora două pășim pe calea care duce la împlinire și pace.

Oglinda interioară

Jorge Angel Livraga Rizzi

Fondatorul și primul Director Internațional al Noii Acropole

articol publicat inițial în octombrie 1996, în Revista Nueva Acropolis nr. 252, Madrid

Astăzi, în zilele în care mitul egalității este pe cale de dispariție, se poate aprecia mai liber afirmația înțeleaptă a oamenilor din antichitate potrivit căreia existența fiecărui lucru și a fiecărei ființe diferă de toate celelalte.

Mai mult decât atât: chiar și în cazul unei singure persoane e foarte greu ca aceasta să aibă două stări sufletești egale în cursul unei zile, al unei luni sau al unui an. Neplăcerea derivă din faptul că, în afara unor excepții care confirmă regula, aceste stări sufletești de obicei au în comun o caracteristică dăunătoare: predilecția de a vedea întotdeauna aspecte negative peste tot și în toate lucrurile.

În felul său, fiecare se simte un „martir”, o persoană neînțeleasă sau chiar o victimă a celorlalți, care nu o iubesc și nu o apreciază așa cum ar merita, la care se mai adaugă o lungă serie de alte opinii de acest tip, pe care însă nu este posibil să le descriem aici.

Se poate observa cum egocentrismul, cu o înclinație mai mult sau mai puțin pronunțată spre egoism, modifică sensul atitudinilor și al acțiunilor, astfel încât cei inteligenți încep să fie văzuți ca niște neghiobi,

cei harnici sunt considerați leneși, iar cei potențial puternici ca niște persoane slabe.

Individualismul excesiv este tot atât de rău ca și contrariul lui.

Într-o oarecare măsură, fiecare crede că posedă cheile succesului, dar odată ce e supus la probă, eșuează. Atunci, întotdeauna, îi învinuiește pe ceilalți și își asumă atitudini psihologice sumbre. Nu este deloc neobișnuit să întâlnim persoane care, deși se comportă ca niște adevărați despoți față de subordonații lor, se arată extraordinar de afectați când sunt invitați să fie ascultători sau li se aduc obiecții. Atunci dispare bucuria și în locul ei un nor gri se abate asupra conștiinței chinuite a unei persoane convinse că este victimă nedreptății. Își va susține bunătatea și va denunța în același timp erorile comise de alții.

Această atitudine pesimistă și negativistă mi-a atras în mod deosebit atenția, deoarece de-a lungul anilor am descoperit-o la sute de persoane care ar fi putut să dea dovadă de o atitudine mult mai autentică, pozitivă și modestă în fața vieții.

Mi-am adus aminte parabola lui Platon despre Ochiul Sufletului, un ochi care, în funcție de direcția spre care își îndreaptă privirea, vede și comunică diferite priveliști și imagini, întunecate, gri sau pline de lumină. Și mi-am imaginat că noi avem în interiorul nostru ceva asemănător unei oglinzi cu poziție variabilă, iar în oglindă se reflectă exact acele „lucruri” spre care aceasta este orientată. Dacă este ținută cu moliciune și relaxare, dacă este întoarsă spre adâncurile lumii, atunci nu reflectă decât umbre, pericole, adversități. Atunci când, cu puțin efort, reușim s-o orientăm în sus, chiar dacă numai până la linia orizontului, câmpul de vizibilitate se va lărgi considerabil și, fără a se desprinde complet de tenebre, va cuprinde și priveliști luminoase și o mulțime de ființe și lucruri interesante și demne de a remarcate. Sufletul își va dezvolta astfel capacitatea de percepție și în consecință de discernământ, de luare a deciziilor și de acțiune.

Atunci când avem voința fermă și orientăm oglinda și mai mult în sus, vom vedea că adversitățile lumii încep să se estompeze și că în locul lor se ivește cerul luminos, aducând frumusețe și bucurie în Inimile noastre. Așadar, vom dobândi o predispoziție naturală spre succes, vom deveni bucuroși, iar înțelepciunea noastră va crește deoarece vom descoperi adevărate minuni și mobiluri ascunse ale lucrurilor vizibile. Vom sesiza mâinile lui Dumnezeu în fiecare

operă și vom constata că Gândirea Lui incomensurabilă dirijează toate ideile și toate formele.

Fiind preocupați într-un mod sănătos de observarea și trăirea unor asemenea minuni, încetul cu încetul vom uita de limitările noastre egoiste și de ignoranța noastră care pune pe umerii celorlalți greutatea propriilor responsabilități, dar care de fapt ne înnoilează și ne justifică viața.

Dacă vom menține această reflectare a Cerului în Sufletul nostru, atunci totul va deveni mai ușor și vom parcurge itinerare mai agreabile, mai rodnice și mai fericite. Într-adevăr, merită efortul, deoarece dintr-o singură sămânță a voinței răsare o întreagă pădure de arbori ai prosperității, fericirii și ai împăcării emoționale cu noi înșine. Acum se văd cu claritate caracteristicile drumului și ale călătorilor, ceea ce înainte, atâta vreme cât oglinda era orientată în jos, nu se putea desluși.

Șovăirile se micșorează, iar teama dispare, cedând locul unei neliniști sănătoase, înnoitoare și vitale.

În locul gemetelor se văd acum zâmbete, și în mod firesc suntem mai bine acceptați de cei din jur ... pur și simplu datorită faptului că am orientat în sus oglinda noastră interioară.

Pe urmele lui Enea Slujind, Eroul cucerește

Corina Munteanu

Cum ar fi, dacă în mijlocul unei cetăți demult asediate, ale cărei ziduri încep să cadă sub diferite amenințări directe sau indirecte, logice sau neașteptate, cineva s-ar trezi într-o dimineată sub impulsul unui vis și ar porni să construiască o altfel de cetate într-un alt loc, necunoscut încă? Cât de greu i-ar fi? Câtă încredere ar trebui să aibă în el însuși și în capacitatea sa de a recunoaște un mesaj, un ideal, o misiune, fiind primul, și singurul deocamdată, care aude *vocea zeilor*? De câtă convingere și fermitate ar avea nevoie pentru a fi sigur asupra căii ce urmează a fi străbătută, pentru a hotărî ca viața lui întreagă să devină o îndatorire sacră față de neamul său? De câtă consecvență are nevoie pentru desfășurarea zi de zi și ceas de ceas, a tuturor faptelor ce trebuie să aibă loc, pentru ca o asemenea misiune să fie dusă la bun sfârșit?

Aceasta este povestea lui Enea, așa cum este ea prezentată de poetul latin Vergiliu, în epopeea sa

Eneida¹. Citind-o, ne vom pune singuri aceste întrebări – după ce vom citi răspunsurile la ele, presărate printre istorisirile poemului – și vom ajunge astfel

1 Eneida descrie pe parcursul a 12 capitole cum a ajuns semi-zeul Enea, născut din dragostea unui muritor (Anchise) pentru o zeiță (Venus), să întemeieze legendara cetate Lavinium, orașul părinte al Romei. Acțiunea se petrece în Mediterana, coasta de nord a Asiei Mici, Cartagina și Italia, în anul 1000 î.Hr. aproximativ, după căderea cetății Troia în mâinile grecilor. Cele două părți distincte ale operei vorbesc despre rătăcirile lui Enea în căutarea locului sortit de zei, în capitolele 1–6, apoi despre lupta pe care trebuie să o ducă pentru a-și consacra dreptul de a se stabili în Latium, în capitolele 6–12. Conflictele (probele) principale sunt oferite de Iunona, cea care, din răzbunare pentru nedreptatea săvârșită de Paris, uneltește toate planurile posibile care să împiedice misiunea lui Enea. Astfel, pe lângă suferințele datorate peregrinărilor șovăielnice pe mare și a lipsei patriei, a sursei de identitate, eroul este lăsat și la mila forțelor neprevăzute și necunoscute ale zeilor. Din fericire, i se deschid câteodată ferestre spre viitor, are parte de profeții și preziceri sub formă de vise, vizite ale morților, semne misterioase și vizite directe ale zeilor sau ale mesagerilor lor divini, ce îi indică uneori clar, alteori mai nedeslușit, cum să decidă asupra unui curs de acțiune într-o lume incertă, spre a împlini soarta sa și a poporului său. ►

să înțelegem cu sufletul, nu doar rațional, cum ar fi viața unui asemenea erou.

„Fiu al zeiței, fugi și scapă pe ai tăi din flăcări; dușmanul a pus mâna pe cetate, Troia se prăbușește din culmea înălțimii ei. Ne-am făcut datoria față de țară și de Priam; dacă ar fi putut fi apărată cu brațul, încă de mult ar fi fost mântuită de brațul meu. Ea îți încredințează vasele sfinte și penajii ei. Ia-i ca tovarăși ai ursitei tale și caută-le un adăpost, pe care ai să-l înalți odată pentru dâșii, după ce vei fi pribegit pe multe mări.” (Vergiliu, *Eneida*)

Prima profeție despre soarta care l-a ales pe Enea să o împlinească, îi este transmisă în vis, de vărul său Hector, viteazul troian mort pe câmpul de luptă. Trezindu-se, Enea își acceptă imediat destinul și părăsește Troia în fruntea unui grup de supraviețuitori din care fac parte tatăl și fiul său. Astfel, în paralel cu misiunea sacră, el își va îndeplini pe parcursul evenimentelor și îndatoririle de fiu și tată: va învălui cu căldură bătrânețea tatălui său: „*Hai tată,*

suie-te-n cârcă, o să te iau eu pe umeri; sarcina nu-mi va fi prea grea. Orice s-ar întâmpla, o să împărțim de acum și primejdiile și scăparea” (Vergiliu, *Eneida*) și va întâlni cu foc spiritul fiului său: „*Învăță de la mine băiete vrednicia și adevărata statornicie; fericirea o vei învăța de la alții”* (Vergiliu, *Eneida*).

Un asemenea ales al soartei, va avea în mod necesar acele virtuți care să-l susțină în toate probele drumului său eroic: curaj, hotărâre, discernământ, perseverență, responsabilitate, loialitate; iar în cazul părinților civilizatori, așa cum este el, calea cere în mod special și prezența aceluia sentiment de respect profund, amestecat cu iubire și duioșie, care se numește pietate. Respect profund față de cei mai mari ca el, cei care îl îndrumă și îl inspiră, și iubire față de familia lui umană, pe care trebuie să o îndrume și să o inspire.

Enea are o personalitate complexă, străbătută de adânci frământări sufletești, fiind în același timp erou epic și individ uman. Trăind din plin singurătatea morală a omului providențial, el simte durerea lumii și jelește destinele omenești. Are o bogată viață interioară și o lume lăuntrică sinuoasă:

„Încolțit din toate părțile, se gândea cu neliniște când la una, când la alta, neștiind ce hotărâre să ia, întocmai ca fața tremurătoare a apei dintr-un vas de aramă, care răsfrânge lumina soarelui ori chipul scânteietor al lunii, o flutură în toate părțile, o aruncă în sus până ce lovește cu ea tavanul.” (Vergiliu, *Eneida*)

Este sensibil și în același timp rațional. Conștient de caracteristicile schimbătoare ale firii sale omenești, el nu acționează niciodată direct sub influența emoțiilor, ci își acordă răgazul de a reflecta asupra fiecărei fapte pe care o săvârșește. Are discernământ în alegeri și voință să pună în aplicare ceea ce alege. Se conduce după idei și, la fel cum în ierarhia forțelor supranaturale, puterea sorții stă deasupra puterii zeilor, la fel și în cazul lui, puterea idealului va învinge mereu pornirile caracterului său opac uman. Astfel, Enea își păstrează sănătatea, precum și viața sa și a oamenilor săi, subordonându-și propriile anxietăți și dorințe cerințelor destinului și legilor pietății.

El este modelul de om drept, la fel ca Lot, Baucis, Filomena sau Utnapishtim, acel om drept care prin simpla lui existență cruță distrugerea generală.

Va călători pe mare, pe corăbiile sale fermecate, timp de nouă ani, până când se va împlini destinul. Misiunea de a construi un nou oraș este în acest timp o obsesie pentru Enea și troienii săi, deoarece zidurile, dând formă istoriei, reprezintă civilizația și ordinea în sine, remediu pentru incertitudinea și confuzia generate de rătăcirea fără o casă. Enea, împins de urgența de a rezolva problema oamenilor săi în privința sentimentului identitar, a apartenenței lor la o comunitate, și în același timp stăpânit de nesiguranța lui în întregime umană, are câteva încercări zadarnice de a pune bazele unei cetăți, înainte de vreme. În Creta începe să ridice orașul Pergam „și bucușos de acest nume îndemnai poporul să-și iubească vatra și să înalțe o cetățuie în apărarea orașului; tinerețea pornise chiar să se însoare și să lucreze ogoarele” (Vergiliu, *Eneida*). Dar într-o noapte penanții îl vizitează în vis și îl îndeamnă să plece, pentru că nu acela e locul promis. Mai târziu, pe o altă insulă pe care încearcă din nou să pornească construcția cetății, ciurma este cea care-i zădărnicește planurile. În Cartagina, dragostea reginei Didona pare că îl poate face să-și uite menirea, dar Mercur i

se adresează într-o noapte, din nou în vis, și îi aduce aminte că soarta îl așteaptă în altă parte. Enea își trece peste inimă și pleacă:

„Nu voi tăgădui regină că mi-ai făcut mai mult bine decât ai putea spune și nu voi înceta niciodată să-mi amintesc cu drag de tine... dar nici nu ți-am făgăduit să te iau de soție și nici n-am venit aici cu gândul la căsătorie... Dacă mi-ar fi fost dat să-mi duc viața după plac și să-mi văd de nevoi, m-aș fi îngrijit înainte de toate de Troia și de scumpele rămășițe ale morților mei...” (Vergiliu, *Eneida*)

Pe măsură ce contemplă astfel de eșecuri în zidirea cetății sale, el continuă să persevereze, nu numai împotriva opoziției din afară, ci și împotriva propriilor porniri din interior: tendința spre autoindulgență (acceptând viața dulce oferită de Didona), sau alegerea căii ușoare (recreând o mică Troie într-un oraș grecesc, așa cum au procedat Andromaca și Helenus). Astfel, recuperează mai mult decât pierde, reușind să restaureze în final o nouă cetate măreață și nu o simplă copie a celei natale.

Locația aleasă de soartă pentru zidirea noii cetăți se afla la gurile Tibrului. Acolo domnea regele Latinus, cel ce primise la rândul lui o prezicere de la un oracol, care îl avertizase din timp că fiica sa va trebui să

se căsătorească cu un viteaz străin, astfel ca viitorul poporului său să rămână în mâini bune:

„Numele nostru se va înălța până la slava cerului, iar strănepoții vor vedea la picioarele lor și vor stăpâni toate ținuturile pe care le luminează soarele în drumul lui de la un ocean la celălalt.” (Vergiliu, *Eneida*)

Când Enea va ajunge în sfârșit în acest spațiu în care se întâlnesc cele două prevestiri, a sa și a lui Latinus, va începe a doua etapă a parcursului său destoinic: aceea de a-și consacra misiunea prin luptă armată, de a accepta războiul cu localnicii care nu acceptă profețiile, care se lasă posedați emoțional de uneltirile Iunonei, care se luptă să păstreze starea de fapt. Deoarece Latinus refuză să pornească un conflict cu ginerele prorocit, Iunona va deschide ea însăși porțile războiului, infuzând cu haos ordinea lumească, temei al unei alte înnoiri. Va conduce armata latinilor Turnus, cel ce se dorea soț al Laviniei, fiica regelui Latinus.

Cât a fost pe mare, Enea a jucat rolul de îndrumător al flotei și căutător al teritoriului potrivit, dar acum, pe uscat, trebuie să poarte lancea și scutul de cuceritor. Prin natura sa fiind un pacifist, îi este greu să răspundă cu armele amenințărilor lui Turnus, când a cunoscut deja deșertăciunea războiului. Rugăciunea sa dinaintea intrării în luptă, rugăciune adresată izvoarelor, râurilor și pădurilor, apoi zeilor, conține făgăduiala sa și legământul pe care îl propune sorții: *„Dacă biruința va fi de partea ausonianului Turnus, am hotărât ca învinșii să se ducă în orașul Evandru și Iulius să părăsească locurile acestea; iar mai pe urmă eneazii să nu mai ia niciodată armele și să nu mai tulbure cu fierul pacea acestei țări. Dar dacă dimpotrivă, biruința e de partea noastră, după cum cred – și fie ca zeii să-mi împlinească nădejdea – noi nu vom porunci italicilor să se supună teucrilor și nici nu voi cere pentru mine scaunul regesc, ci ca amândouă popoarele neînvinse să trăiască sub aceleași legi într-o pace veșnică. Eu le voi da riturile religioase și zeii; socrul meu Latinus să-și păstreze oastea și puterea de mai înainte. Teucri îmi vor ridica zidurile mele, Lavinia își va da numele orașului lor.”* (Vergiliu, *Eneida*)

„Amândouă popoarele neînvinse” spune Enea, în cazul în care el învinge. De la ce înălțime privește el lupta? Idealismul său neviciat de lungile-i peregrinări, îl ajută să intuiască nevoile tuturor oamenilor, nu numai ale poporului său, și să lucreze pentru binele comun.

Cu limpezimea minții vede necesitatea acestui război, și oricât de neplăcut i-ar fi, devine conducătorul de care este nevoie pentru încheierea misiunii. Dar, așa cum spunea împăratul-filosof stoic Marcus Aurelius, *ce i se poate întâmpla omului care să nu fie propriu omului?... și care să nu aibă propria sa cale virtuoasă de rezolvare?* Acceptând înfruntarea, Enea va lupta fără scop personal. Își va asuma rolul de războinic, doar pentru a împlini planurile destinului. De data aceasta Jupiter cere zeilor să nu mai intervină în conflict, deoarece:

„Ceasul fiecăruia e hotărât; durata vieții tuturor e scurtă și fără clintire; a-i prelungi amintirea prin fapte, asta e datoria virtuții.” (Vergiliu, *Eneida*)

Enea și Turnus — Luca Giordano (1634–1705)
foto: Wikimedia Commons

Acum îşi va dovedi Enea adevărata sa dimensiune eroică.

În timpul luptei, el îşi arată nu numai curajul şi inteligenţa, dar mai ales latura sa nobil umană: mila şi compasiunea faţă de duşmanii săi, respectul şi recunoştinţa faţă de aliaţii săi, calităţi sufleteşti care dovedesc încă o dată înălţimea la care se află conştiinţa sa. Sufletul său simte şi astfel, vede celelalte suflete.

„Enea îi şi înfipse sabia puternică în coşul pieptului şi o împlântă întreagă... Când văzu chipul şi înfăţişarea celui ce trăgea să moară, se înduioşă şi gemând amar, îi întinse mâna, căci pilda dragostei acesteia de fu îi strânse inima. – Ce ar putea să-ţi dea piosul Enea, nenorocite copil, care să fie vrednic de faptele şi virtutea ta? Păstrează-ţi armele, de care erai atât de bucuros; dacă mai ții la asta, cenuşa ta va fi pusă la un loc cu cenuşa părinţilor tăi. Doar faptul că ai fost răpus de mâna marelui Enea te mai poate mângâia, sărmane, de jalnica-ţi moarte.” (Vergiliu, *Eneida*)

Fiind devotat destinului, Enea va învinge în lupta cu Turnus şi în războiul cu latinii. Se va căsători cu fiica regelui, va lua în stăpânire regatul, va deveni părintele generaţiilor viitoare ale pământului latin, aşa cum făgăduise, iar descendenţii săi, Remus şi Romulus, vor pune bazele cetăţii Roma. Faima faptelor sale îi va continua viaţa, nu ca o alcătuire materială, ci ca o creaţie a spiritului.

Privit din punct de vedere psihologic, Enea este eroul capabil să participe la evoluţia sa proprie. Făcând alegerile pe care le face, el ajută activ la împlinirea sa. Eliberându-se de toate intenţiile conştiente, planificate sau dorite, el îşi descoperă identitatea reală şi ajunge să trăiască acea formă profundă a existenţei în care omul este capabil să asculte cu atenţie şi să se supună nevoii interioare de creştere, personală şi individuală.

Despre Enea au scris şi alţi poeţi ai antichităţii – Homer (*Imnul Afroditei* şi *Iliada*), Caius Iulius Higynus, Dares Phrygius sau Dictys din Creta – dar

Vergiliu este cel care ne prezintă tabloul complet în lumina cuvenită, și ne arată cum poate omul bun schimba în mod favorabil istoria, prin destoinicia sa.

Nu întâmplător Vergiliu a fost cel care l-a înțeles atât de bine pe Enea, deoarece era, la fel ca și eroul său, o personalitate atipică pentru lumea în care trăia: într-o epocă a dezordinii și a tulburării el era retras și meditativ, sobru, dominat de simțul măsurii și al armoniei. Născut în anul 70 î.Hr. în Italia, într-o familie de agricultori, alege să studieze retorica, astronomia, medicina și să se înscrie în cercul poezilor. Succesul primei sale culegeri de versuri, *Bucolice*, precum și bogata sa cultură, îi înlesnesc accesul în cercul lui Maecena, la îndemnul căruia va scrie celelalte opere ale sale. Materialele sale sunt prețioase, dar nu multe, din cauza faptului că poetul setos de perfecțiune studia amănunțit în prealabil subiectele alese, rafinându-le apoi ani în șir. Eneida, scrisă între anii 29–19 î.Hr., nu a avut parte din păcate de acest tratament laborios integral, deoarece Vergiliu a murit în timpul unei călătorii de studiu în Grecia, înainte de a finaliza și ultimul ciclu al perfecționării. El însuși a fost jertfa adusă operei sale. Presimțindu-și moartea și neacceptând un compromis artistic, și-a rugat prietenii să ardă manuscrisul Eneidei dacă el moare, dar împăratul Augustus, cel care îi dăduse comanda acestei epopei naționale, nu a fost de acord.

S-ar putea spune multe despre circumstanțele scrierii Eneidei, despre scopul împăratului de a oferi poporului un mit al originilor Romei, precum și normele de comportare dorite pentru cetățeanul roman, sau despre alegerea de înrâurire stoică a eroului principal, Vergiliu dând diferitelor fire de legendă legate de Enea forma eroică pe care o posedă de atunci... dar ceea ce este mai important, este altceva. Vergiliu, poetul senzațiilor rafinate, reușește să transforme ideea împăratului într-o mare creație artistică, o urzeală inteligentă și plină de talent, în care trecutul legendar proiectează faptele contemporane și în care devenirea istoriei este guvernată de mișcări psihologice și frământări spirituale. Mai presus de toate, Vergiliu creează un erou cu vocație istorică, sensibil și inteligent, cu o conștiință care îl

Vergiliu, profil — autor necunoscut (~1800)
foto: Lombardia Beni Culturali

proiectează într-un viitor de care aparține prin spirit. „*Vergiliu e un sentimental, cel dintâi sentimental, părintele tuturor romanticilor care vor veni. Prin el sufletul omenesc cutează nu numai a simți, dar și a spune că simte, a se mândri, de aceea, că poate simți. Și nu e adevărat poet mare, decât acela care crește puterea de a simți a neamului său și, prin el, a omenirii.*” (Nicolae Iorga, *Pagini alese*)

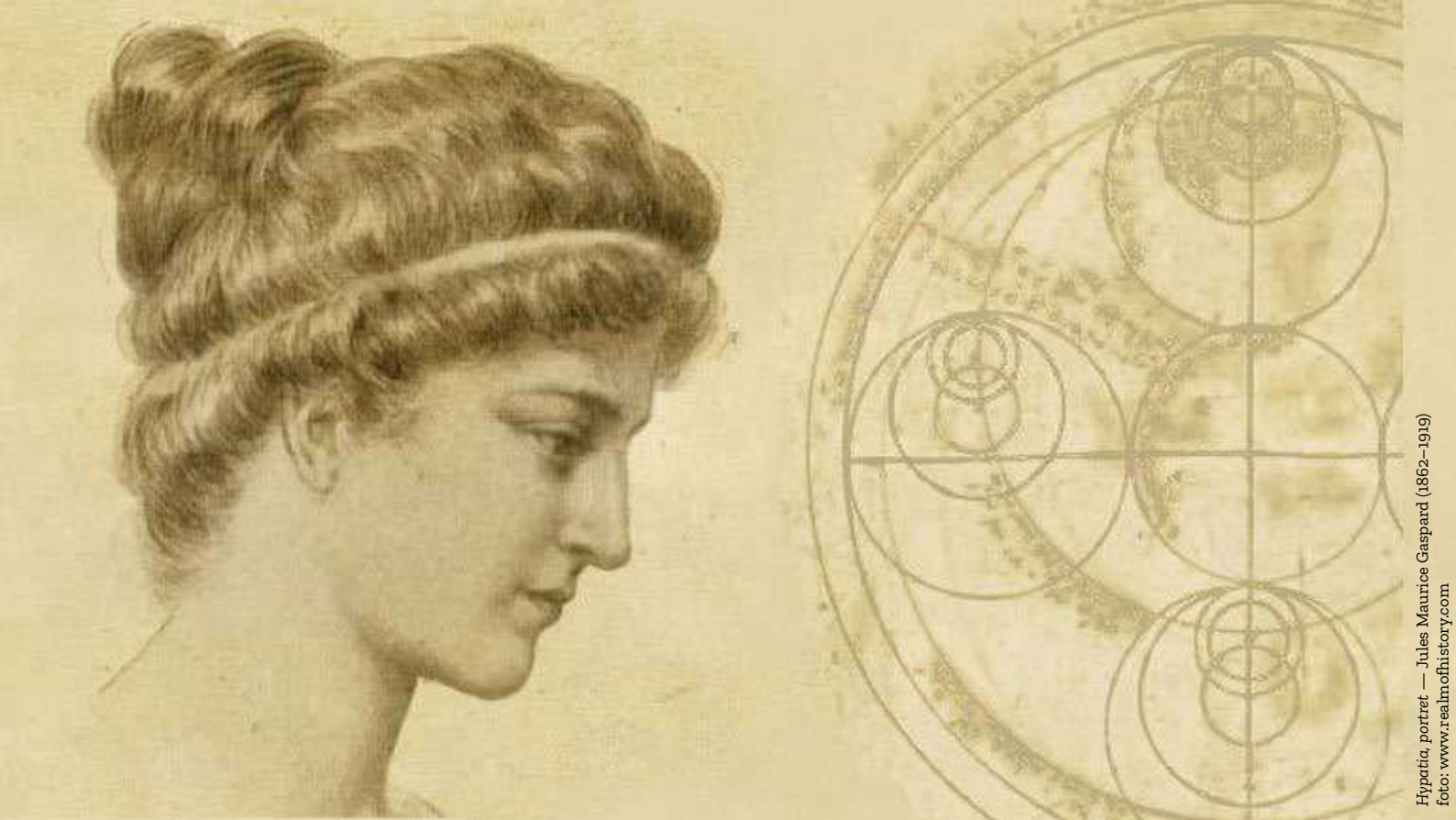
Ce este un Erou? După cum se spune în prologul *Eroului Cotidian*, „*eroul este un om cu o stare de conștiință care întrece limitele neputinței și ignoranței, care se proiectează acolo unde un simplu om se oprește, spunând: nu se poate*” (Delia S. Guzmán, *Eroul Cotidian*). Enea este un astfel de Erou. Vergiliu, la fel. Dar nu numai ei, ci toți cei asemenea lor, cei care deschid căi, care îndrumă oamenii, care își dedică viața unui Ideal, cei ce durează cetăți spirituale și cuceresc întunericul, cei cărora le rămânem mereu recunoscători pentru sacrificiul lor.

Bibliografie

Vergiliu, *Eneida*, trad. Eugen Lovinescu, editura Tineretului, București, 1967.

Nicolae Iorga, *Pagini alese*, vol I, editura pt. Literatura, București, 1965.

Delia S. Guzmán, *Eroul Cotidian*, editura Noua Acropolă, București, 2004.

Hypatia, portret — Jules Maurice Gaspard (1862–1919)
foto: www.realmofhistory.com

Hypatia

Iuliana Costaș

Hypatia (350/370 – 415 d.Hr.) a fost una dintre primele femei din istorie care a studiat și a predat matematica, astronomia și filosofia. De asemenea, a condus școala neoplatonică din Alexandria, într-o perioadă de glorie.

Hypatia s-a născut în Egipt, în Alexandria, ca fiică a lui Theon, matematician și membru al bibliotecii din Alexandria. Despre mama ei lipsesc informații, precum și despre prima parte a vieții Hypatiei. Ceea ce se știe este că avea o mare dragoste pentru cunoaștere și că a primit o educație aleasă bazată pe tradiția clasică, sub îndrumarea tatălui său care conducea la vremea aceea școala neoplatonică din Alexandria. (Suda, *Suda Lexicon*)

Opera

La finalul Evului Mediu, când lumea occidentală a fost din nou interesată de cunoașterea clasicii, Hypatia a redevenit cunoscută și apreciată

în cercurile științifice. Ea a redactat comentarii la *Conicele* lui Apollonius din Perga, la *Aritmetica* lui Diofant din Alexandria, și la *Canonul Aritmetic* al lui Ptolemeu. De asemenea, a revizuit un text al lui Ptolemeu, *Almagest* (care a rămas de referință pentru astronomi timp de 12 secole) și a adus îmbunătățiri Astrolabului – un instrument folosit pentru observații astronomice. (Edward J. Watts, *Hypatia – The Life and Legend of an Ancient Philosopher*)

În paralel cu studiul științific, Hypatia a depus o muncă pedagogică enormă și a câștigat respectul contemporanilor din toate păturile sociale, prin teameinicia cunoștințelor sale și a caracterul său moral. Stăpânea în profunzime matematica, astronomia și filosofia și discuta cu toți cei care își manifestau dorința de a învăța.

Ca filosof, Hypatia făcea parte din linia platonice de gânditori pentru care filosofia era o parte integrantă a artei de a trăi: căuta cunoașterea, apoi se străduia să trăiască adevărul descoperit.

Hypatia învățând la Alexandria — Robert Trewick Bone (1790–1840)
foto: Yale Center for British Art, Paul Mellon Collection

Școala neoplatonică din Alexandria

Alexandria – centru cultural important al Imperiului Roman – traversa, la fel ca întregul imperiu, o perioadă dificilă de conflicte, de multe ori violente, între viziunile diferite despre ce este omul, ce este lumea și cum se ajunge la împlinire.

Școala neoplatonică din Alexandria avea mare succes în vremea Hypatiei. În cadrul acesteia se distingeau două grupuri de discipoli – akroații și zeloții. Akroații erau cei care urmăreau sporadic cursuri, un cerc destul de numeros, iar Zeloții formau un grup restrâns din care făceau parte cei ce urmăreau propria transformare prin filosofie; pe aceștia Hypatia îi învăța cum să aplice învățăturile în propria viață. (Edward J. Watts, *Hypatia – The Life and Legend of an Ancient Philosopher*)

Pentru filosofi neoplatonici, omul face parte din Cosmos, adică dintr-un Univers ordonat de legi. Astfel, investigarea legilor naturii este un demers de înțelegere a vieții. Nu este de mirare interesul acordat matematicii, instrumentul cu care omul poate cunoaște obiectiv legile naturii. Iar interesul pentru

matematică se îmbină cu cel pentru etică, care face legătura dintre legile macrocosmosului și cele ale microcosmosului.

În viziunea neoplatonică, sufletul este un compus, datorat unirii naturii nemuritoare cu cea muritoare. Sufletului îi corespund două mișcări: cea descendentă de coborâre în lumea materiei și cea ascendentă de reîntoarcere la partea esențială, nemuritoare. Această a doua mișcare se realizează prin purificare și contemplare. Purificarea înseamnă detașare de accidente vieții, pentru a se putea manifesta calitățile atemporale, pre-existente, din suflet. Purificarea se realizează prin cucerirea virtuților. Prin urmare, virtutea este o condiție necesară pentru cunoașterea naturii profunde a sufletului și, de aceea, are o mare importanță afirmarea ei în practica vieții de zi cu zi.

Fraternitate

Unul dintre motivele pentru care reputația Hypatiei a fost atât de răspândită, pe lângă inteligența scriitoare, a fost voința ei de a-și trăi viața după principii. A fost smerită, a evitat luxul și a dat prioritate

valorilor morale. A avut curajul de a studia și generozitatea de a-și transmite învățătura mai departe. A cultivat prietenia filosofică și și-a arătat disponibilitatea de a ajuta nu doar prietenii și discipolii, ci și pe cei care veneau de la mare depărtare pentru a-i cere sfatul. A cultivat măsura justă, echilibrul și prudența și a fost o căutătoare a adevărului dincolo de opinii sau de mode.

Hypatia a transmis învățături unui public foarte divers. Oamenii din toate colțurile Imperiului, din diferite pături sociale și având diverse credințe religioase veneau s-o asculte, fapt care i-a atras admiratori, dar și dușmani. A reușit să adune laolaltă oameni diferiți, punând accent pe ceea ce este comun naturii umane – căutarea binelui, adevărului, dreptății și armoniei.

Pornind de la învățăturile primite, discipolii ei formau o comunitate ce depășea granițe etnice, culturale și religioase. Din scrisorile lor reiese prietenia filosofică, care îi făcea să se ajute în probleme diverse și să se încurajeze în practicarea virtuților învățate în școală. Deoarece își propuneau să trăiască valori, reușeau să cultive o fraternitate autentică, în jurul unui ideal de om drept.

Indiferent de caracteristicile care îi diferențiază (culoarea pielii, avere, poziție socială, opinii) oamenii vor ca viața lor să fie bună, să găsească dreptate, să atingă starea de echilibru, să găsească adevărul și să construiască ceva frumos și util. Să depășească suferințele și să ajungă la o fericire durabilă. Filosofia caută ceea ce este universal în natura umană. (Suda, *Suda Lexicon*)

Studiu comparat

Discipolii studiau filosofia, științele naturii, artele pentru temperarea sufletului și elemente ce țineau de conviețuire și politică. Hypatia le explica valoarea studiului comparat al diferitelor tradiții, care le permitea o înțelegere profundă a ideilor. Nu era important din ce tradiție venea o idee, ci cum contribuia ea la înțelegerea naturii umane și a naturii în general.

Trăirea practică a ideilor

Prin învățături și exemplul propriu, Hypatia a promovat conceptul de filosof implicat în cetate (precum Socrate), care își utiliza inteligența pentru a

contribui la bunul mers al societății, urmărind binele comun mai presus de interesul personal.

Ea însăși dedica o mare parte din timp pentru a primi oameni care veneau din părți îndepărtate ale Imperiului pentru a-i cere sfatul. De asemenea, recomandările sale erau prețuite de înalții oficiali ai vremii. Mulți dintre discipolii săi au avut funcții publice în care s-au străduit să aplice învățăturile primite.

Scopul studiului era o viață mai înțeleaptă, iar practicarea virtuților însemna un mod de organizare a sufletului după legi care permit apropierea de partea esențială.

O încercare specifică unui filosof din cercul neoplatonic (sau neo-pitagoreic) din care Hypatia făcea parte, era să stabilească o relație echilibrată între viața socială și viața interioară. Scrisorile episcopului Synesius din Cyrene, un discipol apropiat al Hypatiei, stau mărturie acestui efort de a onora prin practică învățăturile primite, de a onora responsabilitățile asumate, de a acorda atenția cuvenită vieții launtrice (studiului, reflecției, auto-observației), evitând totodată coruperea prin onoruri și beneficii care vin odată cu asumarea funcțiilor publice.

Este cunoscut că Hypatia a ales să practice castitatea pe tot parcursul vieții – un exercițiu de înălțare a conștiinței întâlnit de altfel în foarte multe tradiții din întreaga lume. Stăpânirea cu voință a instinctelor și direcționarea atenției în scop creativ a fost și un mod de a alunga orice suspiciune cu privire la scopul întâlnirilor din școală. Și totuși castitatea nu era o condiție generală pentru participarea la întâlniri, căci discipolii ei au avut familii, copii. (Suda, *Suda Lexicon*)

Finalul Vieții

Capacitatea de a atrage un public numeros și respectul de care s-a bucurat în fața unor personalități publice importante ale vremii i-au atras nu doar admirație, ci și dușmani. Fiind ucisă violent de un grup

Hypatia, portret — Jules Maurice Gaspard (1862–1919)
foto: Elbert Hubbard, „Hypatia”, in *Little Journeys to the Homes of Great Teachers*

de creștini alexandrini, Hypatia s-a alăturat marilor filosofi care au plătit cu viața ideile promovate și a rămas în amintirea istorică ca un exemplu de demnitate în fața încercărilor vieții.

Bibliografie

https://plato2051.tripod.com/hypatia_of_alexandria.htm, link accesat pe 25 februarie 2021, ora 20.00

Edward J. Watts, *Hypatia – The Life and Legend of an Ancient Philosopher*, Oxford University Press, Kindle Edition, 2017

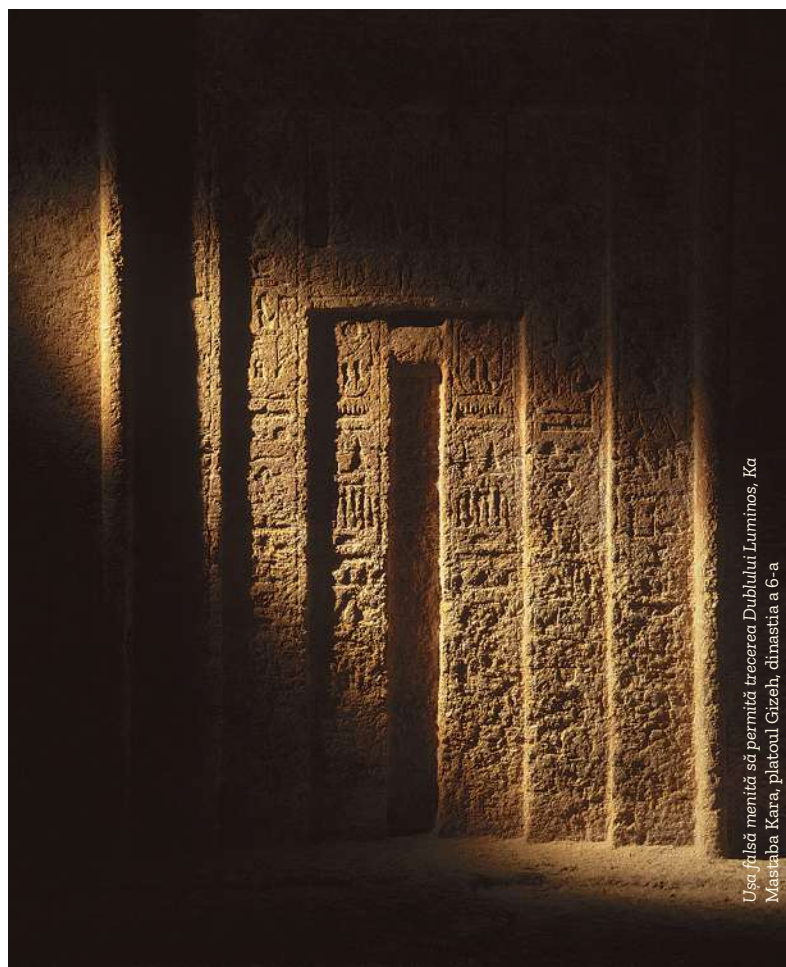

Uadiet, Ochiul Ochiului — Pictură murală din mormântul lui Pashedu (fragment)
Tebe (Luxor), Deir-el-Medinet, dinastia a 19-a

Reflecții despre arta egipteană

Sonia Ivanovici

Arta egipteană, arhitectură, sculptură și pictură, se află sub semnul misterului, al frumosului, al echilibrului. Oglindește spiritualitatea unei civilizații mărețe, care nu încetează să impresioneze oamenii de pe tot globul, din antichitate până în zilele noastre, chiar și numai prin intermediul unor imagini reproduse în albume de artă. Pe lângă măiestria constructorilor și artiștilor egipteni, este de apreciat atenta îmbinare a ideilor cu formele. Pietrele piramidelor, coloanele din temple, fiecare perete sculptat sau pictat contribuie la reproducerea unor simboluri sau arhetipuri, care vin dintr-o lume ideală, dintr-un Egipt „ceresc”, mereu prezent în năzuințele egiptenilor. Cu mentalitatea actuală, grăbită și superficială, ne este mai greu să înțelegem o societate în care fiecare moment din viață, fiecare activitate obișnuită sau specială avea un aer reverențios, celebrând valorile veșniciei. Această trăire profundă a

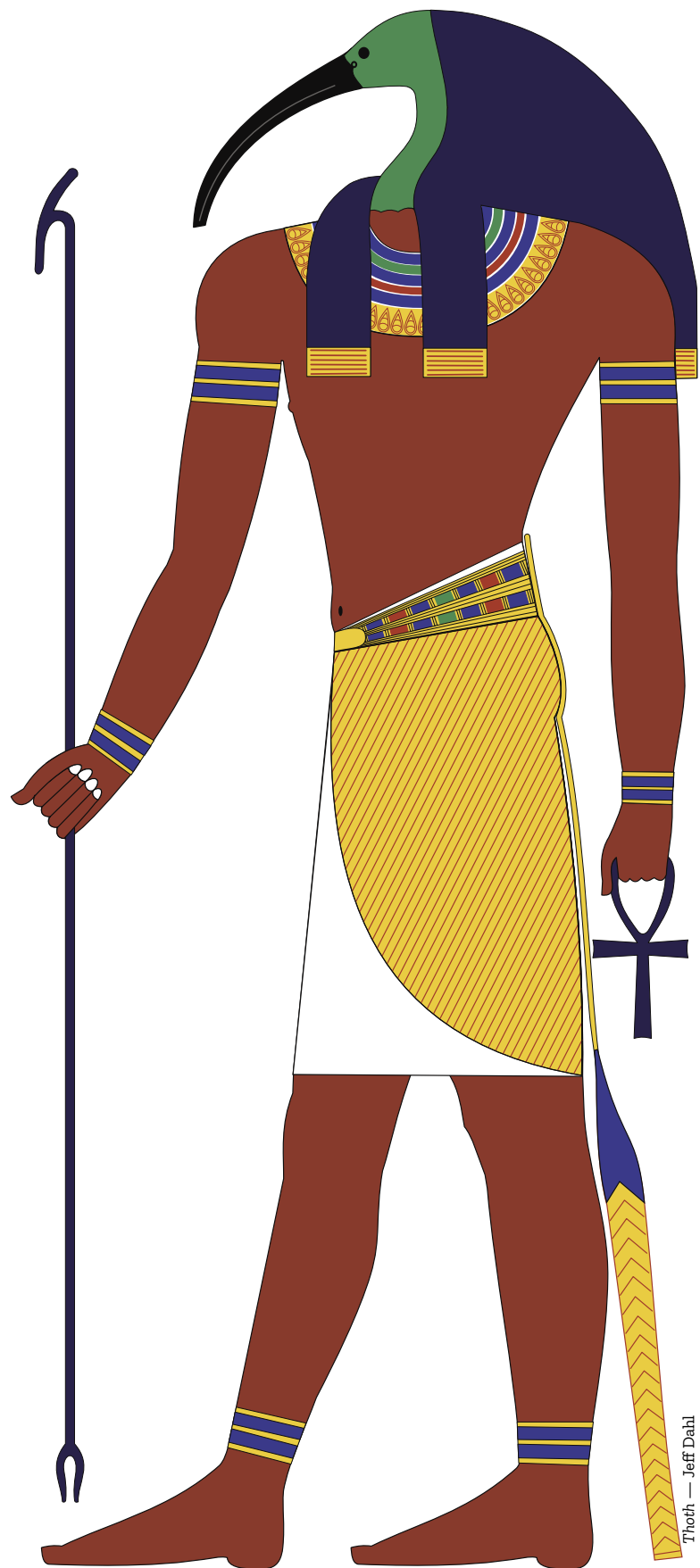
Ușa falsă menită să permită trecerea Dublului Luminos, Ka
Mastaba Kara, platoul Gizeh, dinastia a 6-a

religiei a dat naștere și în același timp a fost alimentată de o artă sacră. Erau egiptenii un popor prea superstițios și intimidat, de vreme ce, atât în viața lor, cât și după moarte, „interveneau” negreșit zeii, iar portretele divinilor lor conducători figurau în toate reprezentările artistice?

Mult timp părerile specialiștilor au fost controversate: pe de o parte erau apreciate realizările ieșite din comun în domeniul artei și al științei, precum și stabilitatea unui stat prosper, iar pe de altă parte, era contestată organizarea ierarhică, bazată pe „tirania faraonilor și asuprirea sclavilor”. Filmele

hollywoodiene deplâneau soarta sclavilor egipteni biciuiți și obligați să care blocuri grele de piatră pentru a construi mormintele conducătorilor lor megalomani. Însă cum tot ceea ce este puțin cunoscut se dezvăluie treptat, grație tenacității arheologilor, descoperiri mai recente din apropierea piramidelor atestă existența așezămintelor pentru muncitori, meșteri și ingineri, cu ateliere de specialitate, cu un fel de cantine unde se servea mâncare familiilor venite din toate părțile Egiptului pentru a contribui la realizarea unei opere închinată sacralui.

Atelierele de pictură funcționau în cadrul unor universități numite Case ale Vieții care, potrivit tradiției, erau sub protecția lui Toth, zeul înțelepciunii, al științei, al numerelor și literelor. Acolo se învățau regulile canonice ale picturii și sculpturii sub îndrumarea înalților demnitari cu funcții religioase.

Tiparele artei figurative, păstrate timp de milenii, defineau proporțiile corpurilor, raportul și poziția elementelor dintr-un ansamblu, ierarhia reprezentărilor, culorile, liniile, astfel încât forme cât mai precise și estetice să oglindească fidel principiile etice la care aspirau vechii egipteni. Arta lor nu era arbitrar interpretativă, ci se întemeia pe cunoașterea realităților vizibile și invizibile, a esențelor, cauzelor și finalităților vieții, iar meșterul-artist era un bun instrument de transmitere a acestora.

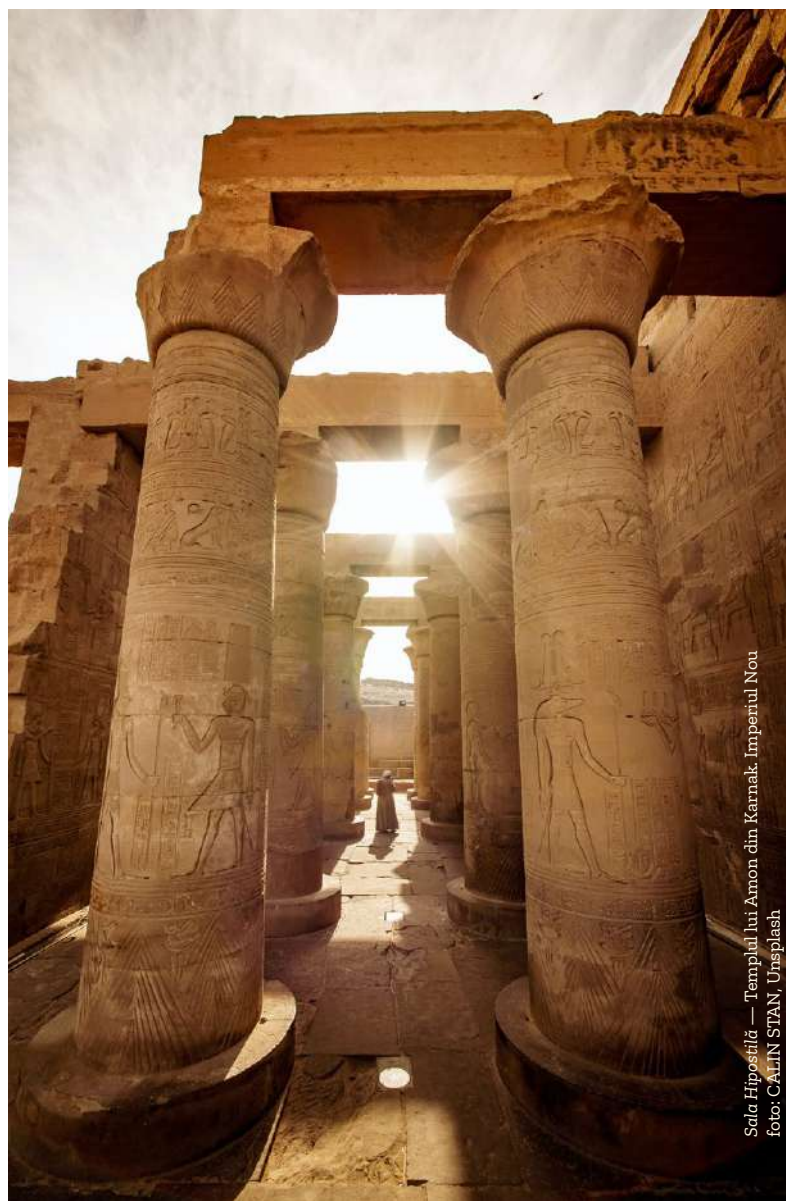
Arta care dăinuie este expresia unor intuiții articulate rațional, mai presus de trăiri psihologice „spontane”, lipsite de transcendență. Astfel ea trimite oamenilor mesaje universal valabile prin forme simbolice și armonioase, vibrante și importante pentru regăsirea spiritualității. Arta egipteană nobilă, frumoasă și captivantă, vine din dimensiunea unui spațiu/timp neîngrădit și necontaminat și ne inspiră să înțelegem limbajul inexprimabilului al Marii Artiste, Natura.

Psărea Bennu — Jeff Dahl

Luminătorul Sanctuarului — Templul lui Hathor-Maat
Deir-el-Madinet, epoca Ptolomeilor

Sala Hipostilă — Templul lui Amon din Karnak, Imperiul Nou
foto: CALIN STAN, Unsplash

Phoenix, strălucitoarea pasăre a nemuririi

Sonia Ivanovici

Image a sufletului înaripat, pasărea Phoenix (*Bennu* la egipteni) ne cântă despre nemurire. În zborul său de pe colina mitică spre cerurile însorite, ea transmite o invitație a spiritului tuturor celor care, împovărați de inerția materiei, murim și renaștem... cu speranța că ne vom recăpăta „aripile pierdute cândva”.

Ce n-am da să putem zbura ușor până la malurile ferme ale vieții, pe stâncile înalte ale virtuții, mai presus de gâlceava pentru supraviețuire, de patimile trupești, puțin demne de ființa umană.

Scumpă pasăre, putem doar să te imaginăm, încercând să-ți dezlegăm misterul. De la strămoșii egipteni, greci, fenicieni și alții am moștenit povestea ta unică și, deși nu știm dacă cineva te-a văzut vreodată, apari înfățișată cu aripi lungi de purpură și aur care umplu cerul cu splendoarea lor. Toate păsările te salută cu admirație la fiecare răsărit de soare numindu-te „cea care dăruiește viață”. Te-au pictat în forma unui bătlan, dar de mărimea vulturului, simbol al puterii focului ceresc. Cântecele tău este mut pentru noi, muritorii și totuși, la sfârșitul unui ciclu de timp îți auzim mesajul de dragoste și de sacrificiu... Pentru că tu te naști cu aurora aurie și mori într-un asfințit roșu și, precum soarele, renaști în fiecare nouă zi.

Legende spun că trăiești câteva sute de ani, iar când vine momentul plecării, îți construiești singură rugul din santal și tămâie pe vârful unui munte din deșert; soarele îți aprinde aripile și focul te consumă în timp ce tu cânti... un cântec de jale sau speranță, nu știm, dar numai la gândul că arzi în singurătate, tu ființă nobilă și neînțeleasă, noi, copiii ne întristăm. Dar, povestea ta nu se termină aici. Tu nu dispari niciodată. Din propria-ți cenușă înmiresmată tu renaști.

În miturile egiptenilor vechi se spune că dintr-un ou încălzit și clocit de Tatăl Soare iese o tânără pasăre Phoenix și, adunând cenușa Pământului Mamă, își ia zborul către templul lui Osiris, împărtășind cenușa peste tot... Și, timp de 500 sau 1000 de ani, păzește lumea și creaturile ei până la o nouă moarte. Ciclul se repetă, viața și moartea se succed, iar și iar... Dar, există oare un triumf final al vieții? Poate că răspunsul se află în Tinerețea fără Bătrânețe a Vieții ce întotdeauna renaște, în ființa ce dăinuie dincolo de pragul imaginar al existenței. Pasăre Phoenix, Tinerețe eternă, ești precum adevărul ce se confirmă de fiecare dată când moare ceea ce s-a îndepărtat de el. Ești melodia perfecțiunii, a răscumpărării prin cenușă și scânteia din jar care nu se stinge niciodată.

Zilele Filosofiei

noiembrie 2020

In fiecare an, în a treia zi de joi din luna noiembrie, UNESCO aniversează Ziua Mondială a Filosofiei. Noua Acropolă România organizează cu acest prilej o serie de manifestări, menite să aducă în atenție valoarea filosofiei în lumea de azi, aportul ei la dezvoltarea gândirii umane și la găsirea unor soluții viabile la problemele societății contemporane. În 2020, Zilele Filosofiei au fost marcate prin evenimente online derulate în lunile noiembrie și decembrie.

Temele conferințelor au inclus mari personalități din istoria filosofiei, precum Pitagora, Socrate,

Platon, Aristotel, Seneca, Marcus Aurelius, Pico della Mirandola, precum și învățături valoroase din operele lor care iluminează conștiința noastră, fiind repere atemporale la fel de utile în lumea modernă.

Alte subiecte au abordat limbajul atemporal al miturilor, care se adresează în mod direct sufletului și ne ghidează pe drumul devenirii umane, rolul filosofiei în lumea modernă și o proiecție asupra omului de mâine, nevoia de compasiune, de curaj, cumpătare și necesitatea unei vieți interioare autentice, care să ne ajute să depășim multiplele crize pe care le traversează omenirea în prezent.

Ankor Discipolul

Jorge Angel Livraga Rizzi

A doua ediție a cărții, apărută la editura Noua Acropolă în decembrie 2020, este un roman filosofico-istoric, scris de Profesorul Jorge Angel Livraga Rizzi, fondatorul și primul Director internațional al Organizației Internaționale Noua Acropolă.

Redactată la vârsta de doar 19 ani, cartea reface ambianța captivantă a miticei Atlantide care, în urmă cu aproximativ 11.500 de ani, și-a găsit sfârșitul apocaliptic odată cu scufundarea ultimului vestigiu al acestei civilizații, Insula Poseidonis, menționată și de Platon în dialogurile „Timaios” și „Critias”.

Acțiunea se configurează în jurul misiunii tânărului principe Ankor, descendentul unei lumi în care viața era oglindirea ritmului cosmic, impregnat de sacru. Fiu al Marelui Șarpe Solar, conducătorul politic și spiritual al atlantiților, Ankor este ultimul supraviețuitor al casei regale și are misiunea de a salva din fața apelor revărsate și de uitare cunoștințele și memoria atlantiților, poporul său. Firul epic descrie traseul și încercările acestui erou, care, totodată, își caută propria identitate, încearcă să se perfecționeze, fiind un simbol al aspirației umane de a găsi răspuns la întrebările fundamentale ale vieții și de a-și înălța conștiința.

Situațiile prin care trebuie să treacă sunt pe cât de dificile, pe atât de necesare; experiențele sunt trepte ale purificării care îl vor ajuta să găsească în el forța de a-și îndeplini misiunea, depozitând cunoștințele poporului atlant în țara Kem, Egiptul de astăzi.

Cartea este o invitație la meditație și la cunoașterea de sine, căci „*Toți purtăm în inima noastră un Ankor. Această povestire ne va ajuta pe mulți dintre noi să-l întâlnim.*” (J. A. Livraga)

ULTIMUL PRINCEPE DIN ATLANTIDA

ANKOR DISCIPOLUL

Jorge Angel Livraga Rizzi

Voluntariatul

Alexandru Păunescu

Conceptul de voluntariat este definit în mod curent în societatea noastră ca „participarea la activități de interes public, desfășurate în folosul altor persoane sau al societății, organizate de către persoane juridice de drept public sau de drept privat, fără remunerație, individual sau în grup” (Legea nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat). Conceptul este prezent în întreaga lume. Există și o Asociație Internațională a Voluntarilor, care a organizat în anul 1990, la Paris, un Congres Mondial în care s-a semnat Declarația Universală a Voluntarilor, ceva similar cu Drepturile Omului sau Drepturile Copilului.

În România, legea care se referă la voluntariat a apărut în anul 2014. Dacă înainte voluntarul participa în mod individual la diverse acțiuni de protecție civilă, numai în momente de necesitate și fără o pregătire anterioară, deci strict din bunăvoință, ulterior voluntarii au început să acționeze organizat, specializându-se chiar în diverse domenii și ajungând să substituie unele lipsuri ale statului sau ale instituțiilor responsabile. Se face voluntariat în

medicină, ecologie, cultură, în domeniul socio-umanitar, etc. Din acest motiv, toate O.N.G.-urile care se sprijină pe voluntariat și pe voluntari în general, constituie un centru de interes tot mai mare pentru societatea noastră.

O analiză a acestui concept ne arată că voluntariatul are un substrat și mai profund. Din punct de vedere etimologic, termenul de voluntar înseamnă „cel care acționează de bunăvoie, din proprie inițiativă, nesilit de nimeni, în mod conștient; (despre acțiuni) care se face de bunăvoie, fără constrângere” (dexonline.ro). Deci voluntarul nu acționează pentru că e obligat. Este vorba de o persoană care conștientizează necesitatea rezolvării unei probleme și acționează efectiv pentru a o rezolva, fără a aștepta pentru aceasta o recompensă. Voluntarul este cel ce are simțul misiunii și al serviciului în folosul tuturor celor care au nevoie de ajutor.

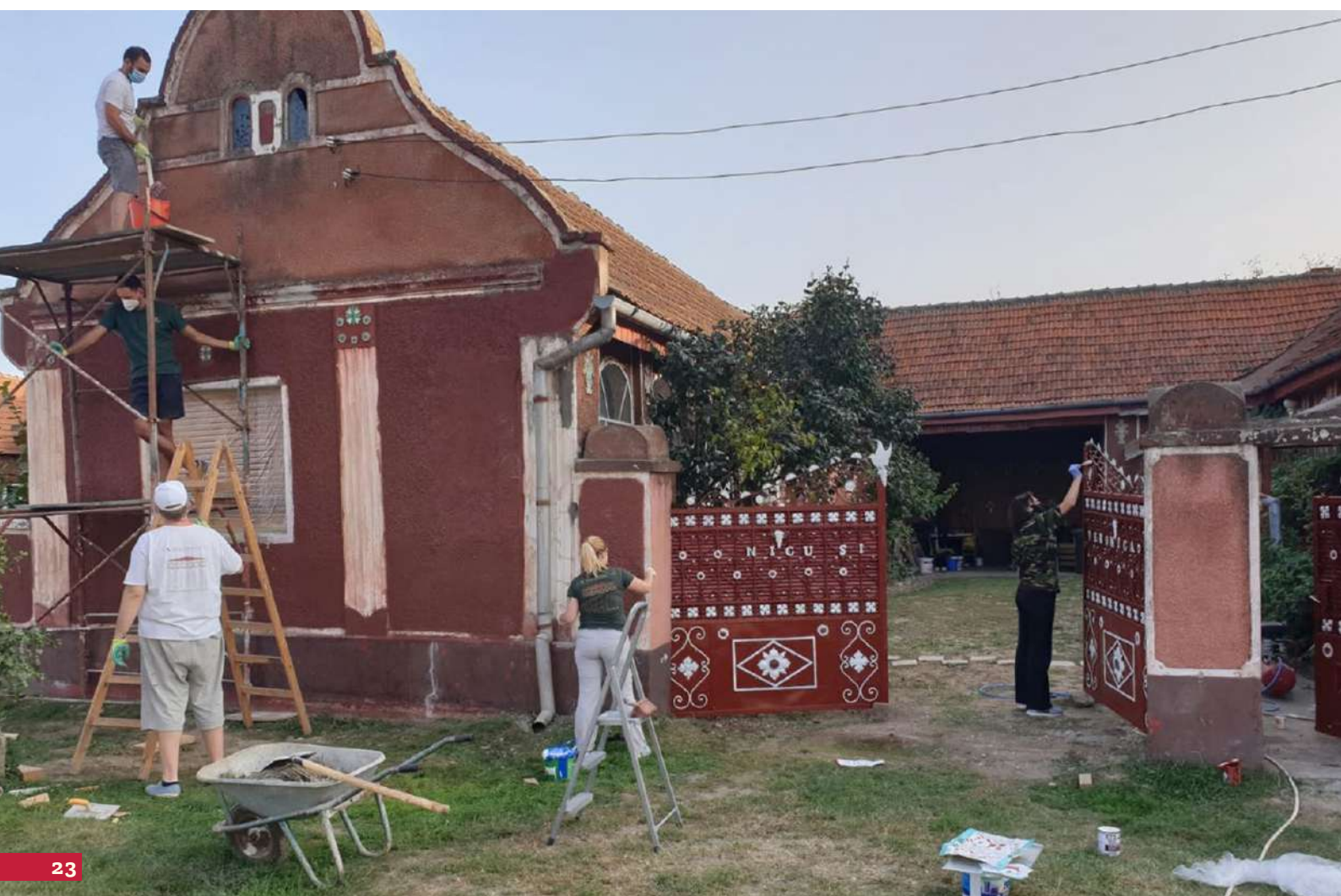
Așadar, în primul rând este nevoie de conștientizarea problemelor sau, cum ar spune Buddha, de conștientizarea existenței suferinței, prezentă nu doar

în situații de calamitate, ci în multiple alte situații. Etica este cea care construiește motivația – solidaritatea, fraternitatea, simțul datoriei – la care se adaugă simțul misiunii, fără de care acțiunile voluntare devin un compromis, o treabă grea, sau ceva anti-patic dar care trebuie făcut, etc. Etica nu vine doar din simpla cultură, ci din profunzimea ființei; înseamnă a simți exigența de a interveni unde este necesar. Doar astfel se pot suporta diverse vicisitudini (oboseala, frigul, lipsa timpului, etc.) ce pot apărea în cursul acțiunilor de voluntariat. În societatea noastră, voluntariatul nu este generat întotdeauna de o autentică motivație interioară, aflată sub semnul eticii înalte. Uneori voluntariatul se efectuează pentru a avea mai multe posibilități la angajare sau din alte motive personale și nu din dorința de a ajuta dezinteresat.

Când motivația este aceea de a răspunde necesității de a ajuta, acolo unde este cu adevărat nevoie, voluntarul face efortul de a-și crea timp și dispoziție pentru aceasta. Acest tip special de voluntariat este descris în Bhagavad-Gītā, text sacru al Indiei, sub numele de acțiune justă. Înseamnă a întreprinde

ceva, nu pentru a obține o recompensă, pentru a împlini un interes personal sau pentru a evita ceva neplăcut, ci pentru că acțiunea în sine este bună, necesară, utilă.

Noua Acropolă, ca asociație culturală și școală de filosofie în manieră clasică, implică și promovează acțiunea justă. În limbaj modern, ne referim la voluntariat cultural: un program gândit astfel încât să inspire educația și progresul cunoașterii, prin deschiderea orizonturilor și perfecționarea propriei omului. Drept consecință, în Noua Acropolă facem voluntariat cultural, dar și ecologic și umanitar. Acțiunea justă (sau acțiunea determinată de imperativul categoric din sistemul eticii al lui Immanuel Kant) înseamnă a lucra mereu în cunoștință de cauză și pentru binele omenirii. În locul logicii disjunctive (eu sau celălalt), propune logica incluziunii (eu și celălalt), înțelegând că binele umanității implică depășirea egoismului, ignoranței sau comportamentului instinctual și afirmarea calităților precum noblețe, înțelepciune și bunătate. Este Idealul încurajat de toate tradițiile spirituale ale omenirii și care poate fi împlinit prin educație.

Sustenabilitatea o probă pentru omul modern

Alexandra Sandu

În vremurile în care trăim, sustenabilitatea ar trebui invocată din ce în ce mai des în activitățile umane. Conform dicționarului explicativ, ea reprezintă *calitatea unei activități antropice de a se desfășura fără a epuiza resursele disponibile și fără a distruge mediul, deci fără a compromite posibilitățile de satisfacere a nevoilor generațiilor următoare*. În acest scurt articol mi-am propus să subliniez importanța asumării responsabilității individuale pentru plantarea semințelor unei noi forme de organizare, care să includă pe lângă aspectele economice și pe cele etice, ecologice, sociale și culturale.

Modelul economic actual pleacă de la premisa că scopul companiilor este maximizarea profitului și bunăstarea acționarilor, iar finalitatea economiei este satisfacerea nevoilor, considerate nelimitate, cu resursele limitate de care dispunem. Este o economie bazată pe consum și creștere continuă, dar care nu ține cont de limitele biosferei și nici de nevoile psihologice, mentale sau spirituale ale ființei umane, limitându-se doar la împlinirea nevoilor materiale. Impactul asupra mediului este extrem de

nefavorabil: epuizarea resurselor naturale, schimbările climatice, pierderea biodiversității, degradarea terenurilor și multă poluare.

Natura este suficient de bogată pentru noi toți, însă nu mai ține pasul cu dorințele noastre nemăsurate. În goana după o fericire aparentă, cumpărăm prea multe lucruri care nu ne sunt necesare și care sfârșesc prin a deveni deșeuri. Câmpurile, râurile și oceanele noastre sunt pline de rămășițele acestui consumerism exagerat. Statisticile sunt cel puțin îngrijorătoare: la nivel european, 20% din totalul alimentelor produse sunt aruncate la gunoi, în timp ce 20% dintre europeni trăiesc în sărăcie (European Commission, *Food Waste*). Avem o problemă de distribuire a resurselor și una de risipă. Nu mă refer doar la risipa materială, ci am ajuns să irosim și timpul pe care îl avem la dispoziție, creativitatea de care dispunem și capacitățile noastre intelectuale.

Suntem în fața unui dezechilibru și este evident că ritmul actual nu este unul sustenabil. Însă de-a lungul istoriei, omul și-a afirmat capacitatea de a găsi

soluții și de a gestiona crize, astfel că apar deja primele semne ale tranziției către un sistem economic mondial care prețuiește natura și bunăstarea tuturor.

Pentru a începe să reinstaurăm echilibrul natural, să privim mai atent chiar sensul primar al cuvântului *conomie* care, așa cum ne spune dicționarul explicativ, înseamnă *folosirea chibzuită și cu măsură a mijloacelor materiale, cumpătare*. Este momentul să fim mai conștienți de responsabilitatea acțiunilor noastre și de impactul pozitiv pe care îl putem avea asupra mediului, respectând valorile sustenabilității. Iată câteva repere ecologice după care ne putem ghida în demersul nostru:

Refuzul de a cumpăra de la companiile care nu adoptă standarde etice, morale și sociale în lanțul de producție. Este de preferat să evităm produsele care au rezultat din activități cu caracter negativ, care nu sunt conforme cu principiile ordinii de drept și ale moralității.

Reducerea achizițiilor, evaluând obiectiv nevoia din spatele deciziei de cumpărare; de exemplu, nu avem nevoie de schimbarea hainelor în funcție de modă – mai ales că aceasta este a doua cea mai poluantă industrie din lume;

Reutilizarea pungilor de cumpărături și a recipientelor; căutarea alternativelor, precum produsele vândute vrac sau ambalate în sistem circular; reîntrebuințarea lucrurilor pe care le avem și donarea celor pe care nu le mai folosim.

Reciclarea și sortarea, respectând regulile în vigoare și căutarea unei soluții pentru transformarea deșeurilor organice în compost, redând solului îngrășământ nutritiv. Am putea să învățăm de la Mama Natură, unde nimic nu se risipește, totul se transformă.

Acțiunile propuse pot părea nesemnificative în fața problemelor cu care ne confruntăm, dar trebuie să realizăm că o cerere mai sustenabilă din partea noastră, a micilor consumatori, conduce automat

spre o ofertă mai sustenabilă din partea marilor producători: atunci când nu se vor mai cumpăra produse nesustenabile, fie companiile vor depune eforturi pentru a rezolva problemele ecologice, sociale, etc, fie vor dispărea. Așadar, trebuie să ne concentrăm pe ceea ce depinde de noi, să ne asumăm un rol de participant activ la viața economică și să *fim noi înșine*, așa cum spune Mahatma Gandhi, *schimbarea pe care vrem să o vedem în lume*.

Bibliografie

European Commission, Food Waste, https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en, link accesat pe 13.02.2021 la ora 16:14.

Gânduri alese

Cel mai potrivit mod de a face viitorul mai bun este să consolidăm prezentul, făcându-l demn, să muncim din greu pentru o Lume Nouă și Mai Bună, fără „a pretinde” de la această lume nouă ceea ce nu îndrăznim să cerem de la noi înșine. — Jorge A. Livraga

Dacă Universul obiectiv este în sine un sofism trecător, deoarece a avut un început și trebuie să aibă un sfârșit, atunci viața și moartea sunt și ele simple aparențe și iluzii. De fapt, ele nu sunt decât schimbări de stare și nimic mai mult. — Helena P. Blavatsky

Așa cum fierul nefolosit rugineste, apa stătută se alterează sau îngheață, tot astfel și mintea neexersată se strică. — Leonardo da Vinci

Inteligența constă în a ști să distingi infinitul de finit, eternul de efemer, realitatea de aparență și a nu judeca infinitul după legile finitului și vice-versa. — Giordano Bruno